

KRISTINE BARNETT

DE VONK

Wat wakkert jouw vuur aan?

‘Als je een bijzonder kind hebt
– en wiens kind is dat nu niet? –
zul je niet in staat zijn dit boek
weg te leggen.’ – Sylvia Nasar,
auteur van *A Beautiful Mind*

Een moeder ontdekt de wereld van haar briljante zoon

Over het boek

Maak kennis met Jacob, veertien jaar oud. Hij werkt aan een uitbreiding van Einsteins relativiteitstheorie en heeft een betaalde baan als kwantumfysicus. En dat terwijl bij Jacob op 3-jarige leeftijd de diagnose autisme werd gesteld en zijn ouders werd verteld hun verwachtingen aan te passen. Zijn moeder zag echter dat haar zoon meer kon dan de artsen haar vertelden en ze besloot hem zelf te onderwijzen – met verbazingwekkende resultaten.

De vonk is een buitengewoon ontroerend verhaal over moederliefde, toewijding en doorzettingsvermogen. Kristine Barnett laat zien hoe je altijd op zoek moet gaan naar ‘de vonk’ om de ware potentie van anderen te kunnen ontdekken.

De pers over het boek

‘Is Jacob Barnett de nieuwe Einstein? Op zijn derde dachten zijn artsen dat hij nooit zou leren lezen. Nu wordt hij getipt als toekomstig Nobelprijswinnaar.’ – *The Times Magazine*

‘Als je een bijzonder kind hebt – en wiens kind is dat nu niet? – zul je niet in staat zijn dit boek weg te leggen.’

– Sylvia Nasar, auteur van *A Beautiful Mind*

Over de auteur

Kristine Barnett runt een kinderdagverblijf voor zowel ‘gewone’ als bijzondere kinderen zoals haar zoon. Ze is de oprichter van een organisatie die kinderen met autisme ondersteunt en helpt. *De vonk* wordt in meer dan 25 landen gepubliceerd en Warner Bros kocht al voor verschijnen de filmrechten.

Bezoek www.levboeken.nl voor informatie over al onze boeken. Volg @Levboeken op Twitter en bezoek onze Facebook-pagina: www.facebook.com/Levboeken.

Kristine Barnett

De vonk

Oorspronkelijke titel

The Spark

© 2013 by Kristine Barnett

This translation is published by arrangement with Random House, an imprint of The Random House Publishing Group, a division of Random House, Inc.

Vertaling

Edzard Krol

Omslagbeeld

Drew Endicott

Omslagontwerp

b'IJ Barbara

© 2013 A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

ISBN 978 94 005 0172 0

NUR 302

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veeveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische veeveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

*Voor Michael,
die elke dag het onmogelijke mogelijk maakt
En voor iedereen die ooit te horen heeft gekregen
dat iets niet mogelijk is*

Inleiding

Ik zit tijdens een college natuurkunde achter in een lokaal, terwijl de studenten in kleine groepjes bij de whiteboards langs de wand staan, klaar om de vergelijking van de dag op te lossen.

Het wil nog niet vlotten. Veel van wat ze opschrijven wordt weer uitgeveegd. Als de teams beginnen te kibbelen, zie ik voor in het lokaal mijn negenjarige zoon, ontspannen in gesprek met de professor. Het frustratieniveau in de ruimte neemt toe. Ten slotte sleept mijn zoon een stoel naar een whiteboard en klimt er bovenop. En nog moet hij op zijn tenen staan en zijn arm helemaal uitstrekken.

Net zoals alle andere studenten in het lokaal heeft hij de vergelijking niet eerder gezien, maar hij begint zonder enig overleg. In plaats daarvan vloeien de getallen razendsnel en in één beweging uit zijn stift. Binnen de kortste keren staat iedereen toe te kijken. De studenten van de andere teams onderbreken hun werk en staren naar het jochie met het honkbalpetje achterstevoren op zijn hoofd. Mijn zoon heeft geen oog voor de omstanders die hem aangapen en gaat volledig op in zijn werk. Met een ongelofelijke snelheid belanden de getallen en symbolen op het bord. Eerst vijf regels, tien, vijftien, en dan door naar de ruimte op het bord van de groep naast hem.

Even later staat hij tegen de andere leden van zijn team te praten. Hij wijst, legt uit en stelt vragen, zoals een docent zou doen. Een serieuze vrouw met ingevlochten haar loopt bij haar eigen groep vandaan en gaat in de buurt staan om mee te luis-

teren. Een gebogen lopende jongeman sluit zich bij haar aan, en knikt instemmend als hij het begrijpt.

Even later hebben alle voor in de zaal aanwezige studenten zich rond mijn jongetje verzameld. Als hij op de door hem bedachte truc in de vergelijking wijst, staat hij van enthousiasme op zijn tenen te dansen. Een bebaarde student stelt hem een vraag. Ik werp een blik op de hoogleraar, die het tafereel leunend tegen de muur glimlachend aanschouwt.

Nu ze het probleem doorzien, keren de studenten terug naar hun eigen groepje en beginnen ook zij te schrijven, maar uit hun lichaamstaal wordt onmiskenbaar duidelijk dat niemand even enthousiast is over het oplossen van de vergelijking als mijn zoon.

Het college is voorbij en het lokaal loopt leeg. Mijn zoon pakt zijn spullen en is druk in gesprek met een klasgenoot over een nieuw basketbalvideospel dat ze allebei willen hebben. Als ze de trap op lopen, mijn kant op, komt de hoogleraar naar me toe en steekt zijn hand uit.

‘Mevrouw Barnett, ik had u al eerder willen zeggen hoe blij ik ben dat Jake onze colleges volgt. Hij haalt absoluut het beste in de andere studenten naar boven, ze zijn het niet gewend op deze manier te worden ingehaald. Eerlijk gezegd weet ik zelf niet eens of ik hem zal kunnen blijven bijhouden!’

Ik lach met hem mee.

‘O jee,’ zeg ik. ‘Dat is precies wat mij ook de hele tijd overkomt.’

Ik heet Kristine Barnett, en mijn zoon Jake wordt als een wonderkind in de wiskunde en natuurwetenschappen beschouwd. Op achtjarige leeftijd begon hij colleges wiskunde, sterrenkunde en natuurkunde te volgen op universitair niveau, en op negenjarige leeftijd werd hij aan de universiteit toegelaten. Korte tijd later werkte hij aan een oorspronkelijke hypothese op het gebied van de relativiteitstheorie. De vergelijkingen waren zo lang dat ze vanaf zijn whiteboard op de ramen van ons huis

belandden. Omdat ik niet goed wist hoe ik hem moest bijstaan, vroeg ik Jake of hij iemand kende aan wie hij zijn hypothese zou willen voorleggen, en een vermaard wetenschapper met wie ik namens Jake contact opnam, was zo vriendelijk een vroege versie ervan te bekijken. Hij bevestigde dat de theorie oorspronkelijk was en hij zei ook dat Jake, als de theorie standhield, voor een Nobelprijs in aanmerking zou komen.

Die zomer werd Jake, op twaalfjarige leeftijd, door de universiteit als betaald wetenschapper in de natuurkunde aangesteld. Het was zijn eerste vakantiebaantje. Na drie weken had hij een openstaand probleem in de tralietheorie opgelost, werk dat later in een wetenschappelijk toptijdschrift werd gepubliceerd.

Een paar maanden eerder, in het voorjaar, was er een berichtje in een plaatselijke krant verschenen over een kleine liefdadigheidsorganisatie die mijn echtgenoot Michael en ik hadden opgericht. Onverwacht leidde dat bericht tot een artikel over Jake in een grotere krant. En voor we er erg in hadden, kregen we cameraploegen over de vloer en werden we platgebeld door mensen uit de filmwereld, van praatprogramma's, nationale nieuwsprogramma's, talentenbureaus, uitgevers, elite-universiteiten – allemaal wilden ze Jake dolgraag interviewen.

Ik was verbijsterd. Met de hand op mijn hart kan ik zeggen dat Michael en ik op dat moment geen flauw idee hadden waarom zoveel mensen zich voor onze zoon interesseerden. We begrepen dat hij uitzonderlijk veel talent in de wiskunde en natuurwetenschappen had, en dat het niet 'gewoon' was dat hij colleges aan de universiteit volgde. Maar Michael en ik waren op heel andere overwinningen gericht: op het feit dat Jake een keurig gemiddelde had als slagman op het honkbalveld, dat hij een stel goede vrienden van zijn eigen leeftijd had met wie hij graag het spel Halo: Reach speelde en samen in ons souterrain naar films keek, en een eerste vriendinnetje had (ook al zal hij me wat aandoen omdat ik dit zeg).

Voor ons betekenen deze kenmerkende dingen uit het leven

van Jake het meest. Vandaar dat we stomverbaasd waren toen we door de media werden benaderd. Pas nadat we met enkele van deze verslaggevers hadden gesproken, en de verhalen die ze schreven of vertelden hadden gelezen of gehoord, drong tot ons door dat we op een ander spoor zaten. Eerlijk gezegd begrepen Michael en ik pas door alle belangstelling van de media dat het verhaal van onze zoon veranderd was.

Weet u, wat die verslaggevers niet beseften, was dat het onwaarschijnlijke verstand van Jake des te opmerkelijker is, omdat het bijna verloren was gegaan. Toen de media bij ons voor de deur stonden, waren wij nog steeds voornamelijk gericht op de diagnose autisme die op tweejarige leeftijd bij Jake was gesteld. We hadden machteloos moeten toekijken hoe onze levendige, voorlijke peuter langzamerhand met praten was gestopt en zich voor onze ogen in zijn eigen wereld had teruggetrokken. Al snel veranderde de prognose van weinig hoopgevend in regelrecht ernstig. Toen hij drie was, verwachtten de deskundigen dat hij pas op zijn zestiende in staat zou zijn om zijn veters te strikken.

Dit boek beschrijft hoe het ons vanaf dat moment is vergaan en is het verhaal van een moeder met een opmerkelijke zoon. Maar voor mij is het vooral een verhaal over de kracht van de hoop en de duizelingwekkende mogelijkheden die zich kunnen voordoen als we onze geest blijven openstellen en leren om de werkelijke potentie van ieder kind aan te spreken.

Een centimeter, of tienduizend kilometer

November 2001

Jake, drie jaar

‘**M**evrouw Barnett, ik zou het graag met u willen hebben over die kaarten met letters erop die u Jacob naar school hebt meegegeven.’

Jake en ik zaten in onze woonkamer tijdens het maandelijkse bezoek van de lerares van het speciaal onderwijs. Hij vond die felgekleurde kaartjes met het alfabet erop de mooiste dingen die er waren, was er evenzeer aan gehecht als andere kinderen aan hun versleten teddyberen of rafelige doekjes. De kaarten werden verkocht bij de uitgang van de SuperTarget, waar ik mijn boodschappen deed. Waar andere kinderen stiekem snoep of chocoladerepen in hun moeders winkelwagentje stopten, verschenen in mijn wagentje alleen maar nog meer pakjes van de favoriete alfabetkaarten van Jake.

‘O, die kaarten heb ik hem niet meegegeven. Jake pakt ze zelf mee als we de deur uit gaan. Ik moet ze uit zijn handen trekken om zijn shirt aan te kunnen doen. Hij neemt ze zelfs mee naar bed!’

Op de bank schuifelde Jake’s lerares ongemakkelijk heen en weer. ‘Ik vroeg me af of u uw verwachtingen voor Jacob misschien zou moeten bijstellen, mevrouw Barnett,’ zei ze met vriendelijke, maar vastberaden stem. ‘Wij hebben een programma dat zich richt op vaardigheden die hij nodig heeft om zichzelf te kunnen redden. We proberen ervoor te zorgen

dat hij zich op een gegeven moment zelf kan aankleden.’

‘O, natuurlijk, dat weet ik. Aan die vaardigheden werken we thuis ook. Maar hij is zo dol op die kaarten...’

‘Het spijt me, mevrouw Barnett. Wat ik bedoel, is dat we denken dat u bij Jacob niet over het alfabet hoeft in te zitten.’

Eindelijk, eindelijk drong tot me door wat de lerares van mijn zoon me probeerde te vertellen. Ze wilde me beschermen, om er zeker van te zijn dat ik wist wat het doel was van een training in dagelijkse vaardigheden. Ze wilde niet zeggen dat Jake nog niet aan de alfabetkaarten toe was. Ze zei dat we ons met Jake nooit om het alfabet hoefden te bekommeren, omdat ze dachten dat hij nooit zou kunnen lezen.

Het was een verwoestend moment, in een jaar waarin er al zoveel waren geweest. Bij Jake was kortgeleden autisme vastgesteld, en ik had eindelijk begrepen dat het geen zin meer had om na te gaan wanneer (en of) Jake een van de gebruikelijke mijlpalen van de ontwikkeling van een kind zou bereiken. Het had me bijna een jaar gekost om me bij de grijze, lege onzekerheid van het autisme neer te leggen. Ik had helemaal niets kunnen doen, terwijl veel van Jake’s vaardigheden, zoals lezen en praten, verdwenen. Ik was echter niet van plan toe te staan dat iemand al op de prille leeftijd van drie jaar definitief vaststelde dat dit kind geen mogelijkheden had, of hij nu autistisch was of niet.

En hoewel ik ironisch genoeg evenmin veel hoop had dat Jake ooit zou lezen, was ik niet bereid om iemand een bovengrens te laten stellen aan wat we van hem konden verwachten, vooral niet zo’n lage. Die ochtend had ik het gevoel dat de lerares Jake de weg naar de toekomst afsneed.

Voor een ouder is het een heel beangstigende ervaring om het advies van deskundigen naast zich neer te leggen, maar ik had sterk de indruk dat Jake zou afglijden als hij in het speciaal onderwijs bleef. Dus ik besloot mijn instinct te volgen, hoop te omarmen en die niet te laten varen. Ik zou mijn tijd en energie niet verdoen met pogingen leraren en therapeuten op zijn

school ervan te overtuigen om hun verwachting of methoden bij te stellen. Ik wilde geen gevecht met het systeem, noch wilde ik wat volgens mij goed was voor Jake aan anderen opleggen. In plaats van advocaten en deskundigen in te schakelen om Jake de voorzieningen te bezorgen die hij nodig had, zou ik rechtstreeks in Jake investeren en doen wat volgens mij nodig was om zijn volle potentieel tot uiting te laten komen – wat dat ook zou zijn.

Waardoor ik de engste beslissing nam die ik in mijn hele leven heb genomen. Die hield in dat ik tegen het advies van de deskundigen zou ingaan en zelfs tegen dat van mijn man, Michael. Die dag besloot ik dat ik Jake's passie zou gaan stimuleren. Misschien probeerde hij met die geliefde alfabetkaarten van hem wel degelijk te leren lezen, misschien ook niet. Hoe dan ook, in plaats van ze bij hem weg te halen, zou ik ervoor zorgen dat hij er zoveel kreeg als hij zelf wilde.

Drie jaar eerder was ik verrukt geweest toen ik merkte dat ik zwanger was van Jake. Op vierentwintigjarige leeftijd had ik mij al zo lang ik me kon herinneren op de rol van moeder voorbereid.

Zelfs als klein meisje was mij (en iedereen in mijn omgeving) duidelijk dat kinderen voor mij in de toekomst iets bijzonders zouden zijn. In mijn familie noemden ze me altijd de rattenvanger van Hamelen, vanwege de vele kleintjes die er aldoor achter me aan liepen, reikhalzend uitkijkend naar avontuur. Mijn broer, Benjamin, werd geboren toen ik elf was, en vanaf dat moment was hij nooit ver uit mijn buurt. Tegen de tijd dat ik dertien was, was ik de kinderoppas bij wie de hele buurt aanklopte, en op mijn veertiende was ik in dienst van de zondagsschool van onze kerk. Dus niemand keek vreemd op toen ik een baan nam als inwonend kinderjuffrouw om geld te verdienen als bijdrage aan de studiekosten. Nadat ik was getrouwd, opende ik mijn eigen kinderopvang, waarmee ik mijn droom waarmaakte. Ik was mijn hele leven met kinderen om-

ringd geweest en wilde nu zo gauw mogelijk zelf een kind.

Helaas was de weg naar de geboorte van Jake geen gemakkelijke geweest. Ondanks mijn jonge leeftijd was het van begin af aan een riskante zwangerschap. Vanwege zwangerschapsvergiftiging kreeg ik last van een gevaarlijk hoge bloeddruk, een veelvoorkomend probleem tijdens de zwangerschap, dat zowel voor de moeder als het kind bedreigend kan zijn. Mijn moeder sprong bij in de kinderopvang, omdat ik mijn kind heel graag wilde behouden. Maar de zwangerschap werd steeds moeilijker, omdat ik telkens last had van vroegtijdige weeën. Uiteindelijk werden mijn artsen zo bezorgd dat ze me, om een vroegtijdige geboorte te voorkomen, medicijnen en strikte bedrust voorschreven. Desondanks belandde ik negen keer in het ziekenhuis.

Drie weken voor de uitgerkende datum, werd ik weer met grote spoed naar het ziekenhuis gebracht, en ditmaal konden de weeën niet meer worden gestopt. Door een opeenvolging van gebeurtenissen werd de uitkomst steeds onzekerder. Voor mij was het tafereel als een caleidoscoop van mensen die af en aan renden, terwijl er voortdurend een alarm afging en de gezichten van de verpleegsters en artsen steeds gespannener gingen staan. Michael zegt dat hij die dag pas goed zag hoe sterk en onverzettelijk ik kon zijn. Ik kreeg het toen niet te horen, maar mijn arts had hem apart genomen en verteld dat de bevalling niet goed verliep, en dat hij er rekening mee moest houden dat hij met alleen een vrouw of alleen een kind naar huis zou gaan, maar niet met allebei tegelijk.

Ik weet slechts dat Michael ineens in een waas van geluid, pijn, medicijnen en angst aan mijn bed verscheen, mijn handen vasthield en me aankeek. Hij zorgde ervoor dat ik al mijn aandacht, mijn hele wezen, op hem richtte. Dat is het enige heldere moment dat me van die krankzinnige periode is bijgebleven. Het was alsof er een camera op ons inzoomde en er aan alle commotie om ons heen een einde kwam. Voor mij was alleen Michael aanwezig, zeer nadrukkelijk, die absoluut wilde dat ik hem hoorde.

‘Er staan hier geen twee levens op het spel, Kris, maar drie. We zullen er samen doorheen komen. Dat moet.’

Ik weet niet of hij deze woorden letterlijk zo heeft uitgesproken en of hij me ook echt zo heeft aangekeken, maar het was wel deze dringende boodschap die door de mist van alle pijn en ellende heen tot me doordrong. Hij wilde dat ik de peilloze diepte van zijn liefde voor mij begreep en daar kracht uit putte. Hij leek er zo vast van overtuigd dat ik in staat was voor het leven te kiezen dat dit ook uitkwam. En op een of andere plechtig aandoende manier beloofde hij op zijn beurt om gedurende de rest van zijn leven een niet-aflatende bron van kracht en geluk voor mij en ons kind te zijn. Hij was als de kapitein op een schip in een ziedende storm, die me opdroeg me te concentreren en te overleven. En dat deed ik.

Of het nu echt was of ingebeeld, ik hoorde hem ook beloven dat ik de rest van mijn leven elke dag verse bloemen zou krijgen. Michael wist dat ik altijd gek op bloemen was geweest, maar een boeket van de bloemist was een luxe die we ons alleen bij de meest bijzondere gelegenheden konden veroorloven. Desondanks gaf Michael me de volgende dag, toen ik onze prachtige baby in mijn armen hield, de mooiste bos rozen die ik ooit had gezien. Sinds die dag zijn er dertien jaren verstreken, en heb ik, wat er ook gebeurde, wekelijks een bos verse bloemen gekregen.

Wij boften – wat een wonder. En hoewel we het toen niet konden weten, zou het niet de laatste keer zijn dat ons gezin op de proef werd gesteld of dat we tegen alle verwachtingen in zouden slagen. Behalve misschien in een liefdesroman heeft men het nooit serieus over het soort liefde dat alles mogelijk maakt. Maar Michael en ik hebben zo’n liefde. Zelfs als we het niet met elkaar eens zijn, is die liefde ons houvast in moeilijke tijden. Ik ben er vast van overtuigd dat het de kracht van Michaels liefde was die mij en Jake door Jake’s geboortedag heeft gesleept, en die alles wat er sinds die tijd is gebeurd mogelijk heeft gemaakt.

Toen we het ziekenhuis verlieten, hadden Michael en ik alles wat we ooit hadden gewild. Ik weet zeker dat elk jong gezin zich zo voelt, maar het was echt alsof we de gelukkigste mensen op aarde waren.

Op weg naar huis, met ons verse bundeltje baby bij ons, stopten we om de laatste handtekening onder de hypotheekakte voor onze eerste woning te zetten. Met enige hulp van mijn geweldige opa John Henry verhuisden we naar een bescheiden woning aan het eind van een doodlopende straat in een arbeidersbuurt in Indiana, waar ik ook mijn kinderopvang zou vestigen.

Terwijl ik over het doezelende hoofdje van de pasgeboren Jake heen naar een stralende Michael keek, herinnerde ik me plotseling dat het pure serendipiteit was dat Michael en ik elkaar hadden gevonden – vooral omdat onze eerste ontmoeting zozeer tot mislukken gedoemd leek.

Michael en ik ontmoetten elkaar tijdens onze studie. Onze schijnbaar ‘toevallige ontmoeting’ was eigenlijk een zet van mijn bemoeizuchtige zus Stephanie. Volledig zonder dat ik ervan op de hoogte was, had zij zich genoopt gevoeld om koppelaarster te spelen – een belachelijke gedachte, want ik was beslist níet in de markt voor een vrijer. Integendeel, ik stond juist op het punt om me officieel te verloven – dat hoopte ik tenminste – met een fantastische jongeman die Rick heette, de prins van mijn dromen. We hadden het heerlijk met elkaar en ik wilde graag samen met hem gelukkig worden.

Maar Stephanie had een of ander gevoel bij mij en een jongen uit de les spreken in het openbaar – een jongen die niet alleen briljant, maar ook nog eens heel opwindend was, helemaal geknipt voor mij, zo vond zij. Dus kwam ze met een plan.

Op de middag dat ze de val zette, was ik me in haar badkamer aan het opmaken voor een afspraak met Rick, met minstens twintig kleuren lippenstift en acht paar schoenen om uit te kiezen. Toen ik uiteindelijk verscheen, bleek er iemand voor

me te staan die niet mijn vriendje was, maar een jongen die ik nog nooit had gezien. Daar, in haar kleine eenkamerappartement, stelde Stephanie me, onder valse voorwendselen, aan Michael Barnett voor.

In de war gebracht door deze onverwachte bezoeker, keek ik mijn zus aan voor een verklaring. Ze nam me apart om me haastig fluisterend iets onzinnigs te bekennen. Ze zei dat ze deze jongen had uitgenodigd zodat we gedwongen waren elkaar te ontmoeten. Ze had zelfs mijn vriendje gebeld en met een smoesje onze afspraak van die avond afgezegd.

In eerste instantie was ik te verbaasd geweest om te reageren. Terwijl het me langzaam begon te dagen dat Stephanie voor Cupido probeerde te spelen, meende ik werkelijk dat ze gek was geworden. Wie probeert nu iemand te koppelen die hoopt dat haar vriendje haar ten huwelijk vraagt?

Ik was woest. Zij en ik waren niet zo opgevoed dat we elke gelegenheid aangrepen om met iemand te vrijen. Het was zelfs zo dat ik pas op de universiteit mijn eerste afspraakje had. Er was ons beslist ook niet geleerd dat we oneerlijk of ontrouw moesten zijn. Wat had ze zich in haar hoofd gehaald? Maar hoezeer ik ook geneigd was haar de huid vol te schelden – of meteen haar appartement uit te rennen – er waren ons wel goede manieren bijgebracht en dat was waarop Stephanie had gerekend.

Ik stak mijn hand uit naar de jongen, die al evenzeer als ik een pion in het spel van Stephanie was, en ging samen met hem in de woonkamer van mijn zus zitten. Er volgde een gekunsteld gesprek, waar ik mijn hoofd niet bij had. Toen ik eindelijk een blik op de jongen wierp, hem pas voor het eerst in me opnam, zag ik de honkbalpet die hij achterstevoren op had, zijn heldere ogen en zijn belachelijke sik. Met zijn ontspannen, sjofele verschijning nam ik aan dat hij weinig inhoud had. Het contrast met mijn kordate, formele, bekakte vriendje kon niet uitgesprokener zijn.

Waarom had Stephanie gewild dat wij met elkaar kennis-

maakten? Ik was een meisje van het platteland, uit een gezin dat generaties lang een bescheiden, eenvoudig leven had geleid. Rick had me een heel ander leven laten zien – een leven waarin plaats was voor penthouses, taxiriten, skivakanties, goede restaurants en openingen in kunstgaleries. Niet dat die dingen er allemaal toe deden. Al zou Stephanie Brad Pitt in de woonkamer hebben neergezet, dan nog zou ik boos op haar zijn geweest, omdat ze mijn relatie niet had gerespecteerd. Maar het contrast tussen deze slonzige student en mijn luisterrijke vriendje maakte me wel nieuwsgierig naar wat mijn zus zich had voorgesteld.

Algauw haalde Stephanie me uit mijn zwijgende hoekje, probeerde me, voor zover dat ging in haar kleine eenkamerappartement, apart te nemen en sprak me bestraffend toe. ‘Wat zijn dit voor manieren?’ vroeg ze me. ‘Je mag me later uitschelden, als je wilt, maar wees nu zo beleefd om een fatsoenlijk gesprek met deze jongen aan te gaan.’ Ze had gelijk, zo zag ik meteen en met enige gêne in. Ik kon het niet maken om bot te doen tegen een vreemde – een gast nog wel. Van onze ouders, grootouders en de hechte gemeenschap waarin we waren opgegroeid, hadden we al van jongs af aan geleerd beleefd en vriendelijk te zijn, en tot nu toe had ik me kil opgesteld.

Beschaamd keerde ik weer terug, nam plaats en verontschuldigde me bij Michael. Ik vertelde hem dat ik een vriend had en dat ik niet wist wat Stephanie had gedacht toen ze deze ontmoeting had geregeld. Ik was, zo legde ik hem uit, niet boos op hem – alleen op mijn zus, omdat ze ons tweeën in deze belachelijke situatie had gebracht. Nu dat duidelijk was, moesten we lachen om de waanzinnige situatie en we verbaasden ons over de brutaliteit van Stephanie. De spanning in de kamer nam aanzienlijk af en we raakten met ons drieën in een geanimeerd gesprek. Michael vertelde me over zijn colleges en over een idee voor een filmscenario.

Toen zag ik wat Stephanie wilde dat ik zou zien. De passie en het elan van Michael als hij over zijn scenario sprak, had ik

nog nooit bij iemand anders gezien. Hij klonk net zoals ik! Ik voelde mijn maag samenkrimpen en even duizelde het me. Het volgende moment wist ik dat mijn toekomst, die tot voor kort nog zo zeker had geleken, niet volgens plan zou verlopen. Ik zou niet met mijn vriendje trouwen. Hoewel Rick een geweldige man was, was die relatie voorbij. Een andere keuze had ik niet. Ik kende Michael Barnett nog geen uur, en toch wist ik al, met een zekerheid die met geen mogelijkheid valt uit te leggen, dat ik de rest van mijn leven bij hem zou zijn.

Michael en ik reden naar een café, waar we de hele nacht met elkaar spraken. Het klinkt misschien banaal, maar allebei meenden we iemand te hebben ontmoet die we waren kwijtgeraakt. Als ik bij Michael was, had ik het gevoel thuis te zijn. Drie weken later waren we verloofd en drie maanden later getrouwd. En nog altijd, na zestien jaar huwelijk, voelt het even onontkoombaar en juist voor me om bij Michael te zijn als op die eerste onwaarschijnlijke avond dat we elkaar ontmoetten.

De andere leden van mijn familie sloten Michael niet meteen in de armen, zoals ze ook niet meteen enthousiast waren over onze bliksemsnelle verkering en verloving. Wat had hun verstandige dochter zich in haar hoofd gehaald? Zelfs Stephanie, verantwoordelijk voor onze ontmoeting, was nu even bezorgd en verward als de anderen. Want ook al had ze ons aan elkaar voorgesteld, ze begreep niet hoe we op zo'n korte termijn zo zeker over een levenslange verbintenis konden zijn. Voor iedereen was duidelijk hoezeer we van elkaar verschilden, ook voor onszelf. Ik was een beschermd plattelandsmeisje, opgegroeid in de veilige omgeving van een liefhebbend gezin, terwijl Michael een stadsjongen was, opgegroeid aan de verkeerde kant van Chicago, in een gezin dat veel moeilijkheden had gekend.

En terwijl ik niet het huis uit wilde gaan zonder ervoor te zorgen dat elk haartje op de goede plek zat, zelfs niet voor een ritje naar de supermarkt, was Michael een leren jassen dragende non-conformist, die zich niet om uiterlijkheden bekommerde.

Daar kwam bij dat ik trots was op mijn komaf. In mijn jeugd kon je eerder een levende kip in de keuken aantreffen dan een rol papieren handdoeken of een stapel papieren servetten – wat tegenwoordig in mijn eigen huis eigenlijk net zo is. Mijn wereld leek volledig anders dan die van Mike, die meestal at wat hij te pakken kon krijgen en zijn maaltijden zelden aan tafel kreeg opgediend, wat voor hem een eindeloze bron van grapjes was.

De gevatheid van Michael en zijn scherpe, satirische humor droegen nog eens bij aan de ongemakkelijkheid van mijn familie. Al was ik mede als een blok voor hem gevallen omdat hij me zo aan het lachen kon maken – vooral in lastige omstandigheden (of als we onszelf al te serieus namen).

De ernstige en uitgesproken ongerustheid van mijn familie was unaniem, op één uitzondering na. Opa John Henry zag Michael wél zitten en vond hem meteen aardig. Het was zijn mening waarvan ik me het meeste aantrok, dus betekende het veel voor me toen hij zei dat hij mijn innerlijke kompas vertrouwde en dat ik dat eveneens moest doen.

Ik was voorbestemd om samen met Michael te leven, een zekerheid die ik niet betwistte. Al had onze liefde een pijnlijke consequentie. Ik moest breken met de kerk waarmee ik was opgegroeid – de kerk van mijn ouders en hun ouders en vele generaties van mijn familie voor hen.

Ik was als amish opgevoed – niet als amish met paard en wagen, maar als stadsamish. Net zoals veel andere amish uit hun tijd wilden mijn grootouders de moderne wereld omarmen en tegelijkertijd vasthouden aan hun ouderwetse tradities en opvattingen. Dus werden ze lid van een nieuw type amish – soms Nieuwe amish genoemd – die hun geloof en gemeenschap handhaafden, terwijl ze enkele concessies aan het moderne leven deden. We droegen gewone kleren, maakten gebruik van moderne gemakken en gingen naar een gewone school. Toch was de kerk voor ons niet zomaar een zondagse gebeurtenis. Hij vormde de kern van ons dagelijkse leven.

Volgens het geloof van de amish kun je geen lid van de kerk

blijven als je niet met iemand uit die kerk trouwt. Mijn geliefde opa John was zelf uit zijn kerk gezet toen hij uit liefde was getrouwd. (Mijn oma was weliswaar amish, maar kwam niet uit dezelfde gemeenschap als mijn opa.) Mijn vader was geen amish, maar had zich bij de kerk aangesloten toen hij zich met mijn moeder verloofde, waardoor zij bij haar gemeente mocht blijven.

Hoe moeilijk ik het ook vond om me voor te stellen hoe het zou zijn om te breken met een traditie die zoveel voor me betekende, ik heb altijd geweten dat de gewoonte van de amish van een gearrangeerd huwelijk eenvoudigweg niet de mijne was. Hoewel er vaak om mijn hand was gevraagd, had mijn vader die (tot frustratie van mijn moeder) allemaal afgewezen. Hij geloofde evenmin in een gearrangeerd huwelijk, en zeker niet voor zijn eigen dochters. Hoezeer ik ook van mijn kerk en onze manier van leven hield, als ik niet met Michael kon trouwen en in de kerk kon blijven, dan moest ik de kerk wel verlaten.

Een jongetje

Vanaf de allereerste dag was Jake zo lief en nieuwsgierig als een baby maar kan zijn. Hij begon vroeg te praten en had al snel door wat de kracht van ‘Hai!’ was. Mijn zus Stephanie lachte altijd om de manier waarop hij een heel restaurant voor zich kon innemen door iedereen waar we langs liepen vrolijk zwaaiend te begroeten. Hij hield van knuffelbeesten en verstopte zich er graag onder, en kraaide het telkens uit van plezier als hij werd ontdekt.

Ik had uiteraard al met de zachtere kant van Michael kennisgemaakt, maar ook ik was blij verrast door de manier waarop hij zich op de rol van toegewijde vader stortte. In die tijd maakte hij lange dagen op zijn werk bij Target, maar zelfs als hij er een dubbele of nachtelijke dienst op had zitten, vond hij de energie om met Jake te stoeien, zoals ze dat bij de World Wrestling Federation deden, op een grote stapel bankkussens die op de vloer van de woonkamer waren neergelegd. Tot de favoriete spelletjes behoorde het gezamenlijk ‘eten’ van een stuk cake, waarbij de laag schuim over het gezicht van Michael werd uitgesmeerd en Jake hysterisch moest lachen, terwijl Michael deed alsof hij de handen van zijn zoontje opschrokte.

Nog geen week nadat Jake was geboren, ging ik weer in mijn kinderopvang aan de slag. Ik wilde graag weer beginnen omdat ik zo van het werk hield. En omdat ik al zo lang op bed had gelegen, wilde ik liever niet nog langer thuisblijven. Ik wilde niet het vertrouwen verliezen van de gezinnen voor wie ik de kinderen verzorgde. Soms was ik van zes uur ’s ochtends tot

zeven uur 's avonds op de kinderopvang. Al die tijd was Jake er ook. De kinderen behandelden hem als een levensgrote speelpop. Ze kleedden hem aan, zongen liedjes voor hem en leerden hem handjeklap spelen. Ik vond het prachtig om te zien hoe beschermend sommige meisjes zich gedroegen. 'Ik zou haar op de loonlijst moeten zetten,' zei ik op een middag tegen een moeder toen haar dochter maar moeilijk afscheid van 'haar' baby, Jake, kon nemen.

Al vroeg wezen enkele zaken erop dat Jake behoorlijk slim was. Nog voor hij kon lopen, leerde hij het alfabet. Hij vond het leuk om het op te zeggen, in de juiste en in de omgekeerde volgorde. Tegen de tijd dat hij een jaar oud was, kwam hij uit zichzelf met woordjes als 'kat' en 'hond'. Toen hij tien maanden was, trok hij zich aan de armleuning van de bank omhoog om zijn favoriete cd-rom in de computer te stoppen. Die bevatte een programma waarop *The Cat in the Hat* van Dr. Seuss werd voorgelezen – en het leek wel alsof hij de kleine gele bal die op de woorden danste, volgde en meelas.

Op een avond trof ik Michael aan voor de deur van Jake's slaapkamer nadat hij hem voor de nacht naar bed had gebracht. Hij legde zijn vinger tegen zijn lippen en gebaarde dat ik bij hem moest komen. Ik ging stilletjes naast hem staan om naar onze zoon te luisteren, die in zijn bedje lag en slaperig voor zich uit brabbelde – in een taal die wel Japans leek. We wisten dat hij al zijn dvd's uit zijn hoofd kende, en we hadden al gezien dat hij met de afstandsbediening de taalkeuze had veranderd, maar we schrokken toen we ons realiseerden dat hij blijkbaar niet alleen de Engelse versie uit zijn hoofd leerde, maar ook grote delen van de Spaanse en Japanse.

We verbaasden ons bovendien over de precisie en handigheid van Jake, vooral op een leeftijd dat de meeste jongetjes als Godzilla door de wereld denderen. Zo niet Jake, die vaak rustig bleef zitten en zijn Matchbox-autootjes uiterst zorgvuldig in een kaarsrechte lijn op de salontafel opstelde, gebruikmakend van zijn vinger om ervoor te zorgen dat de ruimte ertussen

even groot was. Hij legde duizenden wattenstaafjes met de uiteinden achter elkaar op het tapijt, en schiep daarmee ingewikkelde, op een doolhof lijkende structuren die de hele vloer van een kamer vulden. Toch, als we nu en dan de trots voelden opkomen als Jake enigszins voorlijk leek ten opzichte van zijn leeftijdgenoten, waren we ons ervan bewust dat alle kersverse ouders denken dat hun kind het bijzonderste kind ter wereld is.

Maar toen Jake veertien maanden oud was, zagen we iets in hem veranderen. In eerste instantie ging het om zulke kleine veranderingen dat we ze gemakkelijk konden wegredeneren. Hij leek niet meer zoveel te praten en te lachen, maar dat kwam misschien doordat hij zich niet helemaal lekker voelde, vermoeid was of tandjes kreeg. Dat jaar was hij vatbaar voor vreselijke, pijnlijke oorontstekingen, de ene na de andere, die verklaarden waarom hij niet meer zo hard lachte als we hem kietelden, of waarom hij soms afdwaalde als ik mijn ogen afdekte om kiekeboe te spelen. Hij vond het niet meer zo leuk om met zijn vader te worstelen, een spel waarvoor hij tot dan toe elk ander spel in de steek had gelaten, maar dat kon komen doordat hij gewoon niet in de stemming was. En toch, met het verstrijken van de weken zagen we dat hij niet meer zo betrokken, nieuwsgierig of gelukkig was als voorheen. Hij leek zichzelf niet meer te zijn.

Jake leek op te gaan in zaken waarvoor hij al vroeg belangstelling toonde. Altijd al had hij zich voor licht, schaduwen en geometrische vormen geïnteresseerd. Maar nu begon zijn aandacht voor die zaken me anders voor te komen.

Toen hij nog heel klein was, merkten we dat hij gek op Schotse patronen was. Indertijd had ons dekbed een Schots patroon, en dat was het enige waarmee we hem konden troosten als hij last had van zijn oren. Zoals andere moeders nooit het huis uit gingen zonder fopspeen voor hun baby's, zo ging ik nooit weg zonder een lap stof met een Schotse ruit. Maar na het eerste jaar ging hij op zijn zij liggen om geconcentreerd naar het dekbed te staren, met zijn gezicht er niet meer dan een

paar centimeter vanaf, en hij hield dat net zo lang vol als we hem toestonden. Soms zagen we dat hij naar een zonnestraal op de muur tuurde, helemaal verstijfd van concentratie, of we zagen hem op zijn rug liggen, terwijl hij zijn hand heen en weer door het zonlicht bewoog, kijkend naar de schaduwen die hij maakte. Ik was trots en geïntrigeerd geweest door de vroege tekenen van onafhankelijkheid, maar dit gedrag deed me niet langer aan onafhankelijkheid denken. Het leek wel alsof hij in beslag werd genomen door iets wat ik niet kon zien.

In de groep in de kinderopvang was Jake altijd het vertroetelde jongere ‘broertje’ geweest, wat hij geweldig had gevonden. Zijn hele eerste levensjaar had hij al vingervervend samen met de kinderen in de opvang doorgebracht, of hij had meege-schommeld als ze een dansspelletje deden. Hij sliep als zij sliepen en at een lekker hapje als zij aten. Maar nu merkte ik dat hij meer naar schaduwen staaarde dan achter zijn favoriete kinderen aan kroop. En vaak werd hun meest wilde geschreeuw om aandacht genegeerd.

Michael was ervan overtuigd dat ik me ten onrechte ongerust maakte en wees er terecht op dat kinderen ontwikkelingsfasen doormaken. ‘Er mankeert hem niets, Kris. Wat het ook is, hij groeit er wel overheen,’ verzekerde hij me, waarna hij ons allebei tegelijk een stevige knuffel gaf, en een kreet van verrukking veroorzaakte door met zijn neus in Jake’s kietelige buik te snuffelen.

Eigenlijk was mijn moeder de eerste in de familie die vermoedde dat, wat het ook was dat Jake onderging, niet een of andere grappige peuterfase was. We wisten het nog niet, maar onze perfecte wereld vertoonde al de eerste barsten.